

หลักเกณฑ์และปัญหากฎหมายเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายในส่วนที่ว่าด้วย
การรับช่วงสิทธิ์ ตามมาตรา 228 , 231 และ 232 (ช่วงทรัพย์)

ความเบื้องต้น

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายในบรรพ 2 ส่วนที่ 2 หมวดที่ 2 ว่าด้วยรับช่วงสิทธิ์แล้ว จะพบว่า นอกจากจะมีบทบัญญัติในเรื่องรับช่วงสิทธิ์โดยแท้ ดังที่ได้พิจารณาмаตั้งแต่นั้นแล้ว ยังพบว่าได้มีบทบัญญัติในมาตรา 228 , 231 และ 232 อยู่ด้วย ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวนี้เป็นที่เข้าใจและเป็นที่ยอมรับของนักกฎหมายทั่วไปว่า คือ การรับช่วงทรัพย์ ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 226 วรรคท้าย

ปัญหาจึงเกิดขึ้นว่า ในเมื่อถือว่าบทบัญญัติดังกล่าวเป็นเรื่องช่วงทรัพย์ มิใช่ช่วงสิทธิ์แล้ว เหตุใดจึงบัญญัติเรื่องนี้รวมไว้กับบทบัญญัติเรื่องรับช่วงสิทธิ์ หรือว่าช่วงทรัพย์ ก็คือช่วงสิทธิ์อย่างหนึ่ง หรือว่าช่วงทรัพย์มีความสัมพันธ์อย่างไรใกล้ชิดอย่างมาก จึงได้บัญญัติรวมกันไว้ ปัญหาดังกล่าวนี้จะเป็นที่กระจ่างชัดก็ต่อเมื่อได้พิจารณาหลักช่วงทรัพย์อย่างละเอียด จึงเป็นการสมควรที่จะได้พิจารณาหลักกฎหมายดังกล่าวนี้ ดังต่อไปนี้

ความหมายและลักษณะทั่วไปของช่วงทรัพย์

คำนิยามของคำว่าช่วงทรัพย์นี้ปรากฏอยู่ในมาตรา 226 วรรคท้าย ซึ่งบัญญัติไว้ความว่า "ช่วงทรัพย์ ได้แก่ เอาทรัพย์สินอันหนึ่งเข้าแทนที่ทรัพย์สินอีกอันหนึ่ง ในฐานะนิตินัยอย่างเดียวกับทรัพย์สินอันก่อน"

จากคำนิยามดังกล่าวนี้ อาจอธิบายหลักเกณฑ์การรับช่วงทรัพย์โดยกว้างๆ ได้ดังนี้

1. ช่วงทรัพย์ เป็นเรื่องที่เอาทรัพย์สินอันหนึ่งเข้าแทนที่ทรัพย์สินอีกอันหนึ่ง เช่น ตามมาตรา 228 เป็นเรื่องที่มีการชำระหนี้ตกเป็นหนี้วิสัย เพราะทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุแห่งหนี้สูญหายหรือถูกทำลาย และถูกหนี้โดยทรัพย์สินอันเข้ามาแทน หรือโดยคาสินใหม่ทดแทนมา จึงได้เอาทรัพย์สินหรือคาสินใหม่ทดแทนนั้น เข้าแทนที่ทรัพย์สินที่สูญหายหรือถูกทำลาย มาตรา 231 และ 232 เป็นเรื่อง

ที่ทรัพย์สินที่จำนำ จำนอง หรืออยู่ในบังคับมรดกหรือ โฉนดประกันภัยไว้ เมื่อมีการจ่ายเงินตามสัญญาประกันภัย เงินนั้นก็เข้าแทนที่ทรัพย์สินที่จำนำ จำนอง หรืออยู่ภายใต้มรดกหรือ นอกจากนั้นยังมีบัญญัติไว้เป็นกรณีพิเศษอีก เช่น ตามมาตรา 754 การจำนำสิทธิ เมื่อสิทธิถึงกำหนดก่อนนั้น ต้องเอาทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุแห่งสิทธิเข้าแทนที่สิทธิจำนำ ตามมาตรา 1419 ถ้าทรัพย์สินซึ่งตกอยู่ในบังคับมรดกสูญหายไปแล้ว และเจ้าของโคคาสินใหม่ทดแทนมา โคคาสินใหม่ทดแทนนั้นก็อยู่ในฐานะเสมือนทรัพย์สินที่สูญหายไปตามมาตรา 1472 ถ้าสินส่วนตัวถูกจำหน่าย หรือถูกทำลาย แล้วได้ทรัพย์สินอื่น หรือได้เงินมาแทน ทรัพย์สิน หรือเงินนั้น ก็ถือว่าเป็นเงินสินส่วนตัวเช่นกัน

จากคำนิยามของกฎหมายที่ว่า ช่วงทรัพย์สิน เป็นเรื่องที่เขาทรัพย์สินอันหนึ่งเข้าแทนที่ทรัพย์สินอีกอันหนึ่ง ย่อมแสดงให้เห็นว่า ช่วงทรัพย์สินนั้น แท้จริงมีได้จำกัดเฉพาะ "ทรัพย์สิน" เท่านั้น ที่จะช่วงหรือนำเข้าแทนที่กันได้ แต่รวมไปถึงสิ่งอื่น ๆ นอกเหนือจากทรัพย์สินด้วย อันได้แก่สิทธิเรียกร้อง ซึ่งรวมเรียกว่าทรัพย์สิน ตามมาตรา 99 ฉะนั้น ช่วงทรัพย์สินจึงน่าจะเรียกให้ถูกต้องว่าช่วงทรัพย์สิน แต่ที่กฎหมายใช้คำว่าช่วงทรัพย์สินเท่านั้น ไม่ใช่คำว่าช่วงทรัพย์สิน คงเพื่อให้เกิดความสับสนในการเรียกขานสั้นๆ และคล่องจองกับคำว่าช่วงสิทธิด้วย

2. การเข้าแทนที่กันของทรัพย์สินที่จะเป็นการช่วงทรัพย์สินนั้น จะต้องเข้าแทนที่กันโดยมีฐานะตามกฎหมายอย่างเดียวกันด้วย เช่น ก. กู้เงิน ข. โดยจำนองบ้านเป็นประกัน ก. ได้เอาบ้านไปประกันภัยไว้ด้วย ถ้าบ้านถูกไฟไหม้และผู้รับประกันภัยสร้างบ้านใหม่ใหม่ตามสัญญาประกันภัยก็ดี หรือใช้ค่าประกันให้ก็ดี บ้านที่สร้างใหม่ หรือค่าประกันจะอยู่ในฐานะเป็นประกันหนี้ เช่นเดียวกับบ้านหลังเก่า กล่าวคือ จะต้องถือว่าเป็นการเอาทรัพย์สินอันใหม่ไปแทนที่ทรัพย์สินอันเก่า ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าการเอาทรัพย์สินเข้าแทนที่กันนั้น อาจเอาทรัพย์สินคนละชนิดเข้าแทนที่กันก็ได้ เช่น รถเสียหาย จึงใช้ราคาารถให้ไป หรือเอาเรือมาใช้แทนรถ เช่นนี้ก็ถือว่าทรัพย์สินดังกล่าวมีฐานะนิตินัยอย่างเดียวกับทรัพย์สินอันก่อนด้วย จึงมีการช่วงทรัพย์สินเอาไปได้ แต่หาทรัพย์สินที่ใดมาใหม่ ไม่ได้เอาเข้ามาแทนที่ทรัพย์สินเก่า โดยฐานะนิตินัยอย่างเดียวกันแล้ว ก็จะไม่ช่วงทรัพย์สินกันไม่ได้

3. ช่วงทรัพย์สินเกิดขึ้นโดยผลของกฎหมาย เช่นเดียวกับช่วงสิทธิ กล่าวคือ จะต้องเข้าเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติไว้ในแต่ละกรณีเท่านั้น กฎหมายจะตกลงกันให้มีการช่วงทรัพย์สินมีผลตามกฎหมายได้ไม่ คงเป็นเพียงข้อตกลงระหว่างกันเท่านั้น ไม่มีผลตามกฎหมายในเรื่องช่วงทรัพย์สิน แต่ตามคำพิพากษายุติว่า "ช่วงทรัพย์สิน โฉนดเก่า เอาทรัพย์สินอันหนึ่งเข้าแทนที่ทรัพย์สินอีกอันหนึ่ง" อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดไปได้ว่าเป็นเรื่องที่ถูกสัญญาตกลงกันได้ แต่ความจริงมิใช่เช่นนั้น ทั้งนี้

เพราะถ้อยคำของควัมในภาษาอังกฤษเขียนไว้ว่า "ช่วงทรัพย์สิน โกงแก่ การที่ทรัพย์สินอันหนึ่ง
เข้าแทนที่ทรัพย์สินอีกอันหนึ่ง" (By real subrogation a property is subrogated
for another property) ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่ามีได้เป็นสิ่งที่เกิดจากข้อตกลง

ทฤษฎีช่วงทรัพย์สิน

ทฤษฎีหรือเหตุผลของการรับช่วงทรัพย์สิน อาจสันนิษฐานได้ว่า เพื่อคุ้มครองสิทธิ
ของเจาหนี้ หรือคุ้มครองกรรมสิทธิในทรัพย์สินของเจาหนี้ เพื่อให้มีการชดเชยความเสียหายที่เกิด
แก่ทรัพย์สินนั้นเอง ทั้งนี้ จะเห็นได้จากกรณีช่วงทรัพย์สินทุกกรณีเป็น เรื่องที่ทรัพย์สินเกิดความเสียหาย
แล้ว เจาของเรียกร้องเอาทรัพย์สินที่ถูกลูกหนี้ได้รับไว้ หรือเข้าไปใช้สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้เสียเอง
เลย ทั้งนี้เพื่อให้เจาของทรัพย์สินได้รับการชดเชยความเสียหายอย่างรวดเร็ว ซึ่งจากทฤษฎีดังกล่าวนี้
จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่ชำระหนี้ได้จะต้องเป็นเจาของกรรมสิทธิในทรัพย์สินเท่านั้น หากเป็นผู้
ที่มิใช่เจาของทรัพย์สินโดยตรง เช่น เป็นผู้เช่า ผู้ยืม หรือผู้จะซื้อ ย่อมจะเข้ารับช่วงทรัพย์สินไม่ได้

ช่วงทรัพย์สินตามมาตรา 228

มาตรา 228 บัญญัติไว้ว่า

"ถ้าพฤติการณ์ซึ่งทำให้การชำระหนี้เป็นอันพ้นวิสัยนั้น เป็นผลให้ลูกหนี้ได้มาซึ่งของ
แทนที่ หรือใช้สิทธิเรียกร้องคาสินใหม่ทดแทนเพื่อทรัพย์สินอันจะพึงได้แทนที่นั้นก็ ท่านว่าเจาหนี้
จะเรียกให้ส่งมอบของแทนที่ที่ได้รับไว้ หรือจะเข้าเรียกเอาคาสินใหม่ทดแทนเสียเองก็ได้

ถ้าเจาหนี้มีสิทธิเรียกร้องคาสินใหม่ทดแทนเพราะการไม่ชำระหนี้ และถ้าใช้สิทธิ
ดังกล่าวไว้แล้วในวรรคต้นไซ้ คาสินใหม่ทดแทนอันจะพึงได้แก่เจาหนี้ย่อมลดจำนวนลงเพียง
เสมอราคาแห่งของแทนที่ลูกหนี้ได้รับไว้ หรือเสมอจำนวนคาสินใหม่ทดแทนซึ่งลูกหนี้ได้รับไว้
หรือเสมอจำนวนคาสินใหม่ทดแทนที่ลูกหนี้จะเรียกร้องได้นั้น"

บทบัญญัติมาตรา 228 นี้ มาจากประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมัน มาตรา 281 ซึ่งจาก
ถ้อยคำของควัมพาดจากกล่าวได้ว่า การช่วงทรัพย์สินตามวรรคแรกนี้ มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- 1. เป็นเรื่องที่มีลูกหนี้ซึ่งมีหน้าที่จะต้องส่งมอบทรัพย์สินให้แก่เจาหนี้ แต่การชำระหนี้
ตกเป็นอันวิสัย เพราะทรัพย์สินสูญหายหรือถูกทำลาย หรือเสื่อมเสียไป เป็นผลให้เจาหนี้ไม่อาจ

บ้างชำระหนี้ได้ ฉะนั้น เมื่อลูกหนี้ไต่ถามใครมาแทนที่หรือไต่ถามคนใหม่ทดแทนหนี้นั้น สิ่งที่ถูกหนี้ได้
มากก็ควรจะตกไต่ถามเจ้าหนี้ เจ้าหนี้จึงอาจเรียกให้ลูกหนี้ส่งมอบทรัพย์สินที่รับไว้ เช่น ก.ให้ ข. ยืม
รถยนต์ ค. ขับรถยนต์โดยประมาทจนรถของ ก. เสียหายมาก ค. ทำสัญญาประนีประนอมยอมความ
ซื้อรถใหม่ให้ ข. เช่นนี้ ก. ย่อมเรียกเอารถนั้นมาเป็นของตนได้

2. เจ้าหนี้อาจเขาเรียกร้องไห้บุคคลภายนอกซึ่งต้องชำระหนี้ใหม่ทดแทนแก่ลูกหนี้
ชำระหนี้ใหม่ทดแทนให้แก่เจ้าหนี้โดยตรงก็ได้ เช่น จากตัวอย่างข้างต้น ถ้า ค. อยากจะชดใช้
หนี้ใหม่ทดแทนให้ ข. เช่นนี้ ก. อาจฟ้องร้องให้ ค. ชดใช้หนี้ใหม่ทดแทนให้ตนก็ได้

จากการที่กฎหมายให้เจ้าหนี้ฟ้องร้องได้เองนี้ทำให้เห็นได้ว่า กรณีตามมาตรา 228
วรรคแรกนี้ ไม่เป็นการรับช่วงทรัพย์สินที่แท้จริงเพราะเจ้าหนี้จะใช้สิทธิเรียกร้องเอาทรัพย์สินหรือเรียก
ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ก็ได้ ที่เป็นเช่นนี้คงเพราะบางกรณี ทรัพย์สินที่ถูกหนี้ได้มาอาจไม่เพียงพอ
แก่หนี้ หรือไม่เป็นที่พอใจของเจ้าหนี้ก็ได้ กฎหมายจึงไม่บังคับให้เจ้าหนี้ต้องรับทรัพย์สิน หรือเรียกร้อง
เอาค่าสินไหมทดแทนเสมอไป

3. ตามมาตรา 228 วรรคแรกนี้ เป็นเรื่องการชำระหนี้ตกเป็นหนี้วิสัย ซึ่งตาม
บทบัญญัติของกฎหมายเรื่องนี้ ไต่แยกออกเป็น 2 กรณี คือ พันวิสัยโดยที่ลูกหนี้ต้องรับผิดชอบตามมาตรา
218กรณีหนึ่ง และการชำระหนี้ตกเป็นหนี้วิสัยโดยที่ลูกหนี้ไม่อาจรับผิดชอบอีกกรณีหนึ่งตามมาตรา 219
จึงมีปัญหาว่า การที่จะเกิดการรับช่วงทรัพย์สินตามมาตรา 228 วรรคแรกนี้ จะต้องเป็นการพันวิสัย
ในกรณีใด ปัญหานี้อาจตอบได้ว่า ช่วงทรัพย์สินอาจเกิดขึ้นในกรณีใดก็ได้เพราะตัวบทมิได้จำกัดไว้
เช่น จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า ข. ผู้ยืมไม่มีความผิดจึงไม่ต้องรับผิดชอบ ก. ตามสัญญา ยืม
หนี้ตามมาตรา 219 ซึ่งถือว่าชำระหนี้ตกเป็นหนี้วิสัยอันจะโทษลูกหนี้มิได้ แต่ช่วงทรัพย์สินได้
หรือถ้า ข. เอารถไว้นานเกินควร แล้ว ค. ขับรถมาชนเสียหาย เช่นนี้ ข. ต้องรับผิดชอบ ก. ตาม
สัญญา ยืมควยตามมาตรา 217 ซึ่งก็มีการรับช่วงทรัพย์สินได้เช่นเดียวกัน

สำหรับกรณีของมาตรา 228 วรรคท้ายนั้น เป็นเรื่องที่มีการชำระหนี้ตกเป็นหนี้วิสัยนั้น
เพราะความผิดของลูกหนี้ ทำให้ลูกหนี้ต้องรับผิดชอบชำระหนี้ใหม่ทดแทนให้เจ้าหนี้ และในขณะเดียวกัน
กัน เจ้าหนี้ก็ไต่ถามช่วงทรัพย์สินตามมาตรา 228 วรรคแรกควย คือ อาจเรียกให้ลูกหนี้ส่งมอบทรัพย์สินที่
ลูกหนี้ได้รับจากผู้ทำละเมิด หรือถ้าไม่มีการเอาทรัพย์สินมาแทน ก็มีการเอาสิทธิเข้ามาแทนที่ คือ
ไต่ถามสิทธิเรียกร้องให้ผู้อื่นต้องรับผิดชอบชดใช้ให้ได้ กลายเป็นว่า เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องได้ทั้งสองทาง
เช่นจากตัวอย่างข้างต้น ผู้ยืมเป็นผู้ผิดสัญญา เอาทรัพย์สินไว้นานเกินควร จนกระทั่งมีผู้อื่นมาทำ

ละเมิดให้ทรัพย์สินเสียหาย เช่นนี้ผู้ยืมต้องรับผิดชอบผู้ให้ยืมตามมาตรา 217 และในขณะที่เดียวกัน เจ้าหนี้ก็มีสิทธิที่จะเรียกเอาทรัพย์สินที่ยืมได้รับจากผู้ทำละเมิดแทนทรัพย์สินที่เสียหาย หรือจะเรียกให้ผู้ทำละเมิดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ตนก็ได้

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ จึงอาจทำให้เจ้าหนี้ได้ประโยชน์ถึงสองคือ คือ เรียกจากลูกหนี้รายหนึ่งแล้ว ยังไปเรียกจากผู้ทำละเมิดได้อีก ผู้ร่างกฎหมายจึงบัญญัติหลักในมาตรา 218 วรรคท้ายขึ้น เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว โดยให้เจ้าหนี้เลือกเอาทางใดทางหนึ่ง กล่าวคือ ถ้าเจ้าหนี้เลือกที่จะชวงทรัพย์สินก็ได้ แต่ถากการชวงทรัพย์สินนั้น ยังไม่คุ้มกับความเสียหาย ก็มาใช้สิทธิเรียกร้องเอาจากลูกหนี้ได้อีกจนเต็มตามความเสียหาย เช่น ตามตัวอย่างข้างต้น สมมุติว่า รถที่ยืมราคา 500,000 บาท ลูกชนพังเสียหายหมดทั้งคัน ผู้ทำละเมิดเอารถมาใช้ผู้ยืมเป็นราคา 300,000 บาท เจ้าของรถถึงเรียกค่าสินไหมทดแทนจาก ข. ได้อีกเพียง 200,000 บาท หรือ ก. รับชนมาของ ข. ไปดิงคโป้ทางเรือ ข. ส่งมอบมาให้แล้ว ก. ลืมเอามาหลงเรือ ระหว่างนั้น น. สวมตาย ก. โศกมาจาก น. 400 บาท มาราคา 500 บาท ถ้า ข. รับเงินคามา 400 บาท มา ข. ก็ฟ้อง ก. ให้รับผิดชอบได้เพียง 100 บาท ¹

หลักเกณฑ์และตัวอย่างในการรับชวงทรัพย์สินดังกล่าวนี้ เป็นที่เข้าใจของนักกฎหมายโดยทั่วไป และจะตรงตามถ้อยคำในมาตรา 228 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงเหตุผลอย่างแท้จริงแล้ว อาจเกิดปัญหาขึ้นว่ากรณีนี้ที่เข้าใจกันนั้นถูกต้องแล้วหรือไม่ เช่น จากตัวอย่างข้างต้น ที่ให้ผู้ให้ยืมซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินเรียกเอาทรัพย์สินที่ยืมได้รับไว้จากผู้ทำละเมิดเพื่อแทนตัวทรัพย์สินที่ยืม หรือเจ้าของทรัพย์สินเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนจากผู้ทำละเมิดนั้น ซึ่งถือว่าเจ้าหนี้ใช้สิทธิตามหลักเรื่องชวงทรัพย์สิน ปัญหาได้เกิดขึ้นว่า หากเจ้าหนี้ใช้สิทธิเรียกร้องดังกล่าว โดยไม่ต้องอาศัยหลักชวงทรัพย์สิน คือ จะเรียกเอาเองโดยตรงเลยได้หรือไม่

เกี่ยวกับปัญหานี้ ในเบื้องต้นจะต้องทำความเข้าใจเสียก่อนว่า ผู้ที่ได้รับ ความเสียหายจากการทำละเมิดโดยตรงนั้นได้แก่เจ้าของทรัพย์สินนั่นเอง มิใช่ผู้ยืม เจ้าของทรัพย์สินจึงควรมีสิทธิฟ้องผู้ทำละเมิดให้ชวงค่าเสียหายให้ตนได้โดยตรงอยู่แล้ว โดยไม่ต้องอาศัยหลักชวงทรัพย์สิน ส่วนผู้ยืมนั้น ความจริงก็ไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายในทรัพย์สินจากผู้ทำละเมิดเพราะตนมิใช่เจ้าของทรัพย์สิน

¹ เทพวิฑูร, พระยา. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธ. 2468 บรรพ 1-2
กับอุทธรณ์ ฉบับกรมร่างกฎหมาย, หน้า 165.

อันเป็นผู้เสียหายในละเมิด และในขณะที่เดียวกัน ผู้ทำละเมิดก็ควรจะมีทรัพย์สินแทนทรัพย์สินที่เสียหาย
ให้แก่ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินเดิม มีใช้ให้แก่ผู้ยืม ดังนั้น จึงไม่น่าจะอ้างได้ว่า กรณีนี้ เจ้าหนี้ได้สิทธิ
ของผู้ยืมมาแทนที่สิทธิของเจ้าหนี้ อันเป็นการขวางทรัพย์สินได้

จากปัญหาดังกล่าวนี้ ท่านอาจารย์จุฑา กุลบุษย์ จึงได้ให้ความเห็นว่า ตัวอย่างการรับ
ทรัพย์สินที่แท้จริงน่าจะเป็นดังนี้ ก.ให้ ข. ยืมรถมาขับ แล้ว ข. ได้เอาไปฝากไว้กับ ค. ผู้มีอาชีพ
รับฝากรถ ค. ดูแลรักษารถไม่ดี ถูก ง. โขมยไป ถ้าสมมุติว่าไม่มีบทบัญญัติเรื่องขวางทรัพย์สินไว้ ความ
สัมพันธ์ของบุคคลต่างๆจะเป็นดังนี้

1) ก. อาจเรียกค่าสินไหมทดแทนจาก ข. ผู้ยืมได้ ถ้าหากปรากฏว่า ข. มีความผิด
เช่น ไม่คืนรถเมื่อถึงกำหนดยืม ก. มาทวงแล้วก็ไม่คืนให้ กลับเอาไปซื้อมืออื่น เช่นนี้ ข. จะต้องรับผิดชอบ
ในความเสียหาย ตามบทบัญญัติมาตรา 217 แต่ถ้า ข. มิได้มีความรับผิดชอบอย่างใดเลย ข. ย่อมหลุด
พ้นจากความรับผิด เพราะถือว่า การชำระหนี้ตกเป็นหนี้วิสัยตามมาตรา 219

2) ข. ย่อมจะเรียกให้ ค. รับผิดชอบในความเสียหายได้ เพราะปรากฏว่า ค. ไม่ระวังรักษา
รถที่รับฝากให้ดี จึงต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น (ถ้า ค. ไม่มีความผิด ก็จะไปเรียกจาก ค. ไม่ได้)
แม้ ข. จะมีใช้เจ้าของรถ แต่ก็มีสิทธิเรียกให้ ค. รับผิดชอบได้ เพราะเป็นการเรียกกันตามสัญญาฝากทรัพย์สิน
ซึ่งตามหลักกฎหมายในเรื่องนี้ไม่ได้จำกัดไว้ว่าผู้ฝากจะต้องเป็นเจ้าของทรัพย์สินเท่านั้น ส่วน ก. ซึ่งเป็น
เจ้าของทรัพย์สิน จะไปเรียกให้ ค. รับผิดชอบไม่ได้ เพราะค. มิใช่ผู้ฝากทรัพย์สิน จึงไม่มีสิทธิสัมพันธ์อันใด
ที่จะไปเรียกร้องได้

3) ก. อาจเรียกให้ ง. ผู้ทำละเมิดชดเชยค่าเสียหายฐานละเมิดให้แทนได้ เพราะคนเป็นผู้
เสียหายในละเมิดโดยตรง ส่วน ข. และ ค. นั้น แม้จะถือว่าเป็นผู้เสียหายด้วย แต่ก็ไม่อาจเรียก
ให้ ง. ชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แทนได้ เพราะคนมิใช่เจ้าของกรรมสิทธิในทรัพย์สิน อันจะเป็นผู้
เสียหายในหนี้ละเมิด เว้นแต่จะเป็นกรณีที่มีการชำระหนี้ตกเป็นหนี้วิสัยเพราะ ข. มีความผิด และ
ก. เรียกให้ ข. ชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แทน เช่นนี้ ข. ย่อมได้รับช่วงสิทธิของ ก. ไปได้เบี่ยงจาก ง.
ผู้ทำละเมิดได้ ตามมาตรา 227 ส่วน ค. นั้น แม้หากได้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้ ข. ไปแต่ก็ไม่อาจ
รับช่วงสิทธิของ ข. ไปได้เบี่ยงจากผู้ทำละเมิดได้ เพราะ ข. มิใช่เจ้าของรถ จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์
การรับช่วงสิทธิตามมาตรา 227 ที่จะต้องมีพื้นฐานมาจากทรัพย์สินเท่านั้น

จากตัวอย่างที่ยกขึ้นมาี้ จะเห็นได้ว่าอาจเกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมขึ้น คือ การที่ ข.
ซึ่งมิได้เป็นเจ้าของทรัพย์สินแต่อย่างใด ทั้งยังกว่าไม่ได้รับความเสียหายอย่างใดเลย แต่กลับมีสิทธิ

เรียกกรองให้ ค. รับผิดชกโชคดีสินใหม่ทดแทน ซึ่งอาจเป็น เงินค่าเสียหาย หรือ ค. อาจเอารถคันใหม่ มาแทนคันเก่าก็ได้ ส่วน ก. เจ้าของ กลับไม่โกรธหรือลืมหินเรียกกรองค่าเสียหายเลย คงมีสิทธิไป เรียกจาก ง. ผู้ทำละเมิด ซึ่งยอมจะตามตัวไต่ถาม หรืออาจไม่ทราบตัวผู้ทำละเมิดด้วยซ้ำ ก. จึง เป็นผู้เสียหายอย่างมาก เพื่อแก้ปัญหาวางของกฎหมายถึงกล่าว และเพื่อความคุ้มครอง เจ้าของกรรมสิทธิ์มากขึ้น จึงมีหลักชวงทรัพย์เกิดขึ้น ทำให้ ก. สามารถเรียกให้ ค. ชกโชคดีสิน ใหม่ทดแทนให้ตนได้โดยตรง ซึ่งเท่ากับว่า ก. ได้เช่าสวมสิทธิ หรือเข้าไปแทนที่ ข. นั้นเอง หรือ ถ้า ค. เอารถคันใหม่มาใช้ให้ ข. แทนรถคันเก่า ข. ก็ต้องส่งต่อให้ ก. จะเอาไว้ไม่ได้ เพราะ ความจริงตนไม่มีความเสียหายอย่างใดเลย

สำหรับกรณีนี้ ก. เข้าใช้สิทธิเรียกกรองเอาภัย ค. นั้น ตามหลักชวงทรัพย์ อาจถือว่าเป็น การเอาสิทธิเรียกกรองคดีสินใหม่ทดแทน เข้าไปแทนตัวทรัพย์สินที่เสียหาย แต่ในความเป็นจริงแล้ว ก็คือการรับชวงสิทธิตนเอง กล่าวคือ ก. เข้าไปเป็นเจ้าของนั้นแทน ข. ทำให้มีสิทธิเรียกกรองให้ ค. ชกโชคดีสินใหม่ทดแทนไต่ถามตนเอง เสมือนว่าตนเป็นเจ้าของ ก. โดยตรง ซึ่งจากผลของชวงทรัพย์ ดังกล่าวนี้เอง จึงอาจทำให้ ค. รับชวงสิทธิของ ก. ไปได้เสียจาก ง. ได้ เพราะการที่ ค. ชกโชคดีสินใหม่ทดแทนให้ ก. นั้น เป็นการชกโชให้แก่เจ้านั้นซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ที่เสียหาย อันเข้าเงื่อนไขของมาตรา 227 ทุกประการ และการชวงทรัพย์ย่อมเกิดขึ้นได้ทันที เมื่อการชำระหนี้ตกเป็นหนี้วิสัย ส่วนกรณีนี้ ค. หากได้เอารถคันใหม่มาแทนคันเก่าแก่ ข. ก็น่าจะ ถือว่าเป็นการชกโชคดีสินใหม่ทดแทนให้แก่ ก. อย่างหนึ่ง และน่าจะได้รับชวงสิทธิเช่นเดียวกัน เพราะดังที่กล่าวมาแล้วว่า เมื่อทรัพย์สินถูกขโมยไป ย่อมถือว่าการชำระหนี้ตกเป็นหนี้วิสัย จึงเกิดการ ชวงทรัพย์ทันที คือ ก. มีสิทธิเรียกให้ ค. ชกโชคดีสินใหม่ทดแทนให้ ส่วน ค. ก็ควรจะทราบเรื่องและใช้หนี้ ให้ ก. หรือมอบรถคันใหม่ให้ ก. ดังนั้น หาก ค. ยังขึ้นใช้ให้ ข. ไปอีก เช่นนี้ น่าจะถือว่าเป็นการ ชำระหนี้ผิดตัว ต้องชำระหนี้ใหม่ แต่ในเมื่อมีบัญญัติชวงทรัพย์อยู่ยอมแก้ปัญหายากนี้ไปได้ ไม่ ต้องมีการเรียกให้ชกโชคดีสินใหม่แล้วต้องเรียกทรัพย์สินฐานลามิควรรไต่ถาม แต่ให้ ก. เรียกให้ ข. ส่งมอบทรัพย์สินที่ได้รับจาก ค. ได้โดยตรง เสมือนว่า ข. ได้รับทรัพย์สินไว้แทน ก. แต่กรณีเช่นนี้มักจะ ไม่ค่อยเกิดขึ้น

ในกรณีนี้ ข. หากได้ฟ้องเรียกคดีสินใหม่ทดแทนจาก ค. เรียบร้อยแล้ว และถูก ก. เรียก ไปในฐานะผู้รับชวงทรัพย์ น่าจะรับชวงสิทธิจาก ก. ไปได้เสียจาก ง. อีกไม่ได้ เพราะการที่ ก.

เรียกเอาคำสินไหมทดแทนไปจาก ข. นั้น เรียกในฐานะผู้รับช่วงทรัพย์ เสมือนกับว่า ก. เรียกจาก ค. เอง ข. มิได้ใช้คำสินไหมทดแทนให้แก่ ก. แต่อย่างใด และหากพิจารณาให้ดี ข. เองก็จะได้ไม่เสียหายอะไรด้วย

ในกรณีนี้ ก. เลือกฟ้อง ข. ให้รับผิดชอบตามสัญญาเดิม เพราะ ข. รับผิดชอบโดยไม่ว่าจะช่วงทรัพย์ เช่นนี้ยอมจะทำได้ ส่วนที่ ข. ได้จาก ค. นั้น ก็ยอมจะตกเป็นของ ข. ไปเลย ก. จะมาเรียกให้ส่งให้ตนฐานช่วงทรัพย์อีกไม่ได้เพราะ ก. ไม่มีความเสียหายอะไรอีกแล้ว ซึ่งในกรณีนี้แม้จะไม่ถือว่าเป็นช่วงทรัพย์ แต่ก็คล้ายกับจะเป็นช่วงทรัพย์ เพราะความจริง ข. ได้รับคำสินไหมทดแทนจาก ค. มาแล้ว และ ก. มาฟ้องเรียกคำสินไหมทดแทนจาก ข. ไปอีกก็หนึ่ง แต่ถ้าเป็นกรณีนี้ ข. ผู้รับไม่มีความผิดตามสัญญาเดิม เช่นนี้ ก. จะเรียกให้ ข. ใช้คำสินไหมทดแทนฐานผิดสัญญาเดิมไม่ได้ จึงเหลือทางเดียวที่ตนจะเรียกได้ก็คือวิธีช่วงทรัพย์ คือ เรียกให้ ข. ส่งมอบทรัพย์ หรือใช้คำสินไหมทดแทนที่ ข. ได้จาก ค. หรือถ้า ข. ยังไม่ได้อำนาจใช้คำสินไหมทดแทนจาก ค. ก. ก็เข้าฟ้องร้องเสียเอง

ถ้าหาก ก. เลือกที่จะช่วงทรัพย์ตามมาตรา 228 วรรคแรก คือ เรียกเอาทรัพย์ที่ ข. ได้รับไว้จาก ค. หรือถ้า ข. ยังไม่ได้รับทรัพย์อะไรไว้ จึงต้องการจะไปเรียกจาก ค. โดยตรง และในขณะเดียวกัน ก. ก็ฟ้องให้ ข. รับผิดชอบตามสัญญาเดิมอีกด้วย เช่นนี้จะทำได้หรือไม่ ปัญหานี้อาจตอบได้ว่า จะต้องพิจารณาตามมาตรา 228 วรรคท้าย คือ ยอมทำได้ แต่จะเรียกคำสินไหมทดแทนจาก ข. ฐานผิดสัญญาเดิมไม่ได้ เพราะตนได้จาก ข. ฐานช่วงทรัพย์ไปแล้วบางส่วน ซึ่งหากปรากฏว่า ทรัพย์ที่ตนช่วงทรัพย์มานั้นมากกว่า หรือเท่ากับคำสินไหมทดแทนที่จะเรียกจาก ข. ฐานผิดสัญญาเดิมได้ เช่นนี้ก็จะไปเรียกจาก ข. อีกไม่ได้เลย แต่ถ้าทรัพย์ที่ช่วงทรัพย์มานั้น ยังไม่เต็มตามความเสียหาย เช่นนี้ ก. ยอมเรียกได้ ข. จ่ายให้ตนอีกได้จนกว่าจะเต็มตามความเสียหาย ทั้งนี้ตามหลักที่ใดกล่าวนมาแล้วข้างต้น

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาโดยคำของมาตรา 228 วรรคแรกแล้ว อาจเข้าใจได้ว่า ถ้า ก. มีสิทธิเรียกให้ ข. ใช้คำสินไหมทดแทนฐานผิดสัญญาเดิม และมีสิทธิในสิ่งที่ช่วงทรัพย์ด้วย และเขาช่วงทรัพย์ไปแล้ว เช่นนี้ คำสินไหมทดแทนที่ ข. จะต้องชดใช้ให้ ก. ยอมลดลงเพียงเสมอหรือเท่ากับราคาแห่งของแทน ซึ่ง ข. ได้รับไว้ หรือเสมอจำนวนคำสินไหมทดแทนที่ ข. จะเรียกร้องคืนนี้หาก ๓ ความเช่นนั้นแล้ว ย่อมเท่ากับว่า ก. อาจได้ประโยชน์เกินความเสียหายที่ตนได้รับ

ก็ได้ จึงมีปัญหาว่า เหตุใดจึงได้ชดเชยค่าที่ไม่ชดเชย และอาจเข้าใจผิดไปเช่นนั้น ในเรื่องนี้ ศาสตราจารย์เสนีย์ ๑ ได้ให้ความเห็นไว้ในทำนองที่ว่าด้วยภาษาไทยได้แปลความมาจากภาษาอังกฤษไม่ชดเชย ทำให้เข้าใจยาก และอาจเข้าใจผิดไปดังกล่าว ซึ่งหากพิจารณาจากด้วยภาษาอังกฤษแล้วจะเห็นความไม่ชัดคว่า ราคาของแทน หรือค่าสินไหมทดแทนที่ได้เนื่องจากการไร้ความบรรคแรกนั้น เป็นจำนวนเท่าใด ให้หักจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหนี้จะพึงเรียกเอาได้จากลูกหนี้² (Section 228 para 2. If the creditor has a claim for compensation on account of non-performance, the compensation to be made to him is diminished, if he exercise the right specified in the foregoing paragraph by the value of the substitute recieved or of the claim for compensation)

สำหรับผู้เขียนเห็นว่า โดยหลักแล้ว การรับช่วงทรัพย์สินนั้นจะเกิดขึ้นในกรณีเช่นดังกล่าวนั้น แต่ก็มีข้อที่น่าสงสัยกว่า ถ้าหากเป็นกรณีตามตัวอย่างแรก คือ ยืมทรัพย์สินมาแล้ว มีผู้อื่นมาทำละเมิดให้ทรัพย์สินเสียหายแล้ว ผู้ทำละเมิดเอาทรัพย์สินใหม่มาให้ผู้ยืมเป็นการทดแทนทรัพย์สินที่เสียหาย ถ้าหากไม่ยอมให้เจ้าของทรัพย์สินเขาช่วงทรัพย์สินเรียกเอาทรัพย์สินนั้นแล้ว จะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม หรือก่อให้เกิดความไม่สะดวกขึ้นหรือไม่ เพราะหากไม่ยอมให้ช่วงทรัพย์สินแล้ว ก็อาจจะต้องไปฟ้องผู้ทำละเมิดเพียงทางเดียวเท่านั้น ส่วนกรณีที่ยืมรับไว้ก่อนกลายเป็นลูกหนี้แล้ว ก็จะต้องคืนให้แก่ผู้ทำละเมิด เพราะอาจเป็นไปได้ที่ผู้ยืมไม่มีความรับผิดชอบตามสัญญา ยืม เจ้าของจึงฟ้องผู้ยืมให้รับผิดชอบไม่ได้ ซึ่งในที่สุดผู้ทำละเมิดก็อาจเอาทรัพย์สินนั้นเองมาให้เจ้าของทรัพย์สิน ก็จะเป็นเครื่องที่ยุยงยากมิใช่น้อย หรือหากผู้ทำละเมิดโดยายที่อยู่ไปแล้ว ตามหาตัวไม่พบ หรืออยู่ต่างประเทศ เช่นนี้ เจ้าของย่อมได้รับความเสียหาย ส่วนฝ่ายผู้ยืมกลับได้กำไร เพราะตนไม่ทงเสียอะไรเลย จากปัญหาดังกล่าวนี้ ผู้เขียนจึงเห็นว่า การช่วงทรัพย์สินน่าจะอนุโลมให้ทำได้ในกรณีดังกล่าว แต่ในกรณีที่ยังไม่ได้มีการมอบทรัพย์สินให้กัน และเจ้าหนี้เข้าใช้สิทธิเรียกของใหญ่ทำละเมิดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นไม่น่าจะถือว่าเป็นการช่วงทรัพย์สินเพราะเจ้าหนี้ใช้สิทธิของตนเองอยู่แล้ว

²เสนีย์ ปราโมช, ม.ร.ว. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรม
และหนี้ เล่ม 2 (ภาคขอบริบูรณ์), หน้า 1024.

หนึ่ง มีข้อสังเกตว่า กรณีตามตัวอย่างข้างต้น อาจเกิดขึ้นจริงได้ตามกฎหมายที่
 ผู้ยืมอาจรับทรัพย์สินจากผู้ทำละเมิด ทั้งนี้ เพราะตามมาตรา 441 โดยบัญญัติไว้ความว่า
 บุคคลจำต้องใช้ศาลินใหม่ทดแทนเพื่อความสะดวกอย่างใดๆ เพราะเอาสิ่งหรือทรัพย์สิน
 ของเขาไปก็ดี หรือเพราะทำของเขาให้บุบสลายก็ดี เมื่อใช้ศาลินใหม่ทดแทนให้แก่บุคคล
 ซึ่งเป็นผู้ครอบทรัพย์สินนั้นอยู่ในขณะที่เอาไปหรือขณะที่ทำให้บุบสลายนั้นแล้ว ท่านว่าเป็นอันหลุดพ้น
 ไปเพราะการที่ได้ให้เช่นนั้น แม้กระทั่งบุคคลภายนอกจะเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือมีสิทธิอย่าง
 อื่นเหนือทรัพย์สินนั้น ฉะนั้น การที่ผู้ยืมจะรับทรัพย์สินเป็นของแทนไว้ จึงอาจเกิดขึ้นได้ และ
 เจ้าของทรัพย์สินก็สามารถข่วงทรัพย์สินเอาไปได้ แต่ทั้งนี้ จะต้องอยู่ในเงื่อนไขของมาตรา
 441 ตอนที่ว่า เว้นแต่สิทธิของบุคคลภายนอก เช่นนั้นจะเป็นที่รู้โดยแก่คนหรือมีใคร
 เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของตน คือ ถ้าผู้ทำละเมิดทราบว่าผู้ครอบทรัพย์สินนั้น
 ไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สิน คงเป็นเพียงผู้ยืม เช่นผู้ทำละเมิดจะใช้ศาลินใหม่ทดแทนให้ผู้ยืม
 ไม่ได้ ที่กฎหมายบัญญัติไว้ข้างต้น ก็เพื่อต้องการคุ้มครองผู้ทำละเมิด ซึ่งเป็นบุคคล
 ภายนอก ไม่ทราบเรื่องการยืมนั้นมาก่อนเท่านั้น จึงได้กล่าวมาข้างแล้วข้างต้น
 ซึ่งกรณีนี้ ย่อมจะมีการรับข่วงทรัพย์สินกันได้เช่นกัน แต่อาจจะเกิดขึ้นได้น้อย เพราะเป็น
 หน้าที่ของผู้ทำละเมิดที่จะต้องใช้ความระมัดระวังให้ดี มิฉะนั้นแล้ว จะกลายเป็นว่า
 มีการชำระหนี้ผิดตัว ต้องชำระหนี้ซ้ำอีก

ถึงโลกดวามาแล้วว่า การรับช่วงทรัพย์สิน เป็นเรื่องที่มีพื้นฐานมาจากทรัพย์สิน หรือ เกี่ยวกับการคุ้มครองกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเป็นสำคัญ ดังนั้น หากบุคคลใดยังไม่ได้เป็นเจ้าของ กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ก็ย่อมจะไม่สามารถรับช่วงทรัพย์สินเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินของตนได้ เช่น ก. ทำสัญญา จะซื้อที่ดินจาก ข. ในราคา หนึ่งล้านบาท นักจะไปจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์กันต่อไป แต่ก่อนถึง วันนั้น ข. ผิดสัญญาได้ไปทำสัญญาขายที่ดินนั้นให้ ค. เป็นที่เรียบร้อยแล้วในราคาสองล้านบาท เป็น เหตุให้การชำระหนี้ของ ข. ให้ ก. ตามสัญญาจะซื้อจะขายตกเป็นหนี้วิสัย ก่อส่งมอบให้ไม่ได้ เช่นนี้ ก. จะเรียกให้ ข. ส่งมอบเงินในคืนโดยอ้างหลักช่วงทรัพย์สิน คือ เอาเงินสองล้านบาทมาแทนที่ดิน ไม่ได้ เพราะตนยังมีเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้น คงเป็นเพียงผู้ซื้อเท่านั้น กรรมสิทธิ์ยังไม่ได้ โอนไปยังตน

กรณีที่จะเกิดการช่วงทรัพย์สินนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่ลูกหนี้มีหนี้จะต้องส่งมอบทรัพย์สินให้ เจ้าหนี้ แล้วส่งมอบให้ไม่ได้ เนื่องจากทรัพย์สินเสียหายหรือสูญหายไป ฉะนั้น ถ้าหากไม่ใช่เรื่องที่ หนี้จะต้องส่งมอบทรัพย์สินดังกล่าว ก็ย่อมจะไม่เข้ากรณีที่จะช่วงทรัพย์สินกันได้ เช่น จากตัวอย่างข้าง ตน ถ้าหากข้อเท็จจริงใดเปลี่ยนไปว่า แทนที่ ข. จะเป็นผู้ยืมมาจาก ก. ก็กลับเป็นว่า ข. โขมยรถ ของ ก. มาแล้วเอาไปฝาก ค. ไว้ แล้ว ค. ประมาทเลินเลอบล่อยให้ ง. โขมยรถไปอีกคนหนึ่ง เช่นนี้ ข. แม้จะเป็นโخمย แต่ก็เป็นที่เจ้าหนี้ในมูลสัญญาฝากทรัพย์สิน ในอันที่จะเรียกให้ ค. ชดใช้ค่า สิ้นไหมทดแทนให้ตนได้ หรือ ค. อาจมยรถคืนใหม่ให้ ข. เช่นนี้ ก. จะเข้ารับช่วงทรัพย์สินจาก ข. ไม่ได้ เพราะไม่เข้าเงื่อนไขของมาตรา 228 วรรคแรก กล่าวคือ ข. มีหนี้จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ฐานละเมิดซึ่งมีหนี้ที่จะต้องส่งมอบทรัพย์สินให้ เจ้าหนี้ภายในกรณีของผู้นยืมทรัพย์สินดังกล่าวแล้วส่งมอบ ให้ไม่ได้ แม้หนี้ละเมิดจะมีบทบัญญัติมาตรา 438 วรรคแรกว่า ค่าสินไหมทดแทนฐานละเมิดให้ รวมถึงการคืนทรัพย์สินด้วยก็ตาม แต่ถึงโลกดวามาแล้วในเรื่องรับช่วงสัญญาว่า ทรัพย์สินไม่ใช่ทรัพย์สินซึ่ง เป็นวัตถุแห่งหนี้ แต่เป็นสิ่งที่เจ้าหนี้จะเรียกคืนตามมาตรา 1336 โดยตรงทางหาก ฉะนั้น กรณีตาม ปัญหา ข. ผู้ทำละเมิดจึงต้องรับผิดชอบ ค. โดยตรงฐานละเมิด โดยจะอ้างว่าการชำระหนี้ตกเป็น หนี้วิสัยเพราะมีผู้มาโخمยไปอีกคนหนึ่ง แล้วจะมีการรับช่วงทรัพย์สินไม่ได้

หรือตัวอย่างเช่น ลูกหนี้ทำสัญญาว่าจะเขียนรูปให้ แต่ถูกคนอื่นขโมยขีดเขียนขาด ทำให้การ ชำระหนี้ตกเป็นหนี้วิสัยตามมาตรา 219 วรรคท้าย แม้ลูกหนี้จะได้ออกค่าสินไหมทดแทนไว้ หรือมีสิทธิ เรียกเอาค่าสินไหมทดแทนจากผู้ยืมรถขับโดยละเมิด ก็เข้าใจว่า เจ้าหนี้จะเอาค่าสินไหมทดแทน

นั้นจากลูกหนี้หรือผู้ทำละเมิดมิได้ เพราะหนี้เดิมมีวัตถุประสงค์เป็นการกระทำทางฝีมือไม่ใช่ทรัพย์สินที่จะวางกันได้ ไม่เหมือนอย่างหนี้เดิมมีวัตถุประสงค์เป็นการส่งมอบทรัพย์สินดังกล่าว

มีปัญหาวาทกรรมที่ เจ้าของทรัพย์สินจะเข้าช่วงทรัพย์สินไหน ทรัพย์สินของคนที่ต้องเสียหาย ทั้งหมดหรือไม่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การชำระหนี้จะต้องตกเป็นหนี้ด้วยทั้งหมดหรือไม่ หรือว่า ทรัพย์สินเสียหายแต่เพียงบางส่วนก็สามารถรับช่วงทรัพย์สินได้ เช่น ก. เขายานของ ข. เป็นเวลา 30 ปี ข. ได้เอาประกันสิทธิการเช่าของตน รวมทั้งความเสียหายที่ตนจะต้องเป็นผู้ชดเชยตามสัญญาเช่าทรัพย์สิน เพราะได้ทำสัญญาเช่ากันเป็นเวลานาน ต่อมาได้เกิดเพลิงไหม้บางส่วน เสียหายแค่เพียงบางส่วน ก็ไหม้เพียงห้องครัวเท่านั้น เช่นนี้เจ้าของยานผู้ให้เช่า จะเข้าช่วงทรัพย์สินเรียก ใ้ใหม่ทรัพย์สินประกันภัยชำระค่าสินไหมทดแทนให้คนใดหรือไม่ บัญชีท่านอาจารย์จุฑา ๆ ได้ให้ความเห็นไว้ว่ากรณีนี้ไม่ถือว่าการชำระหนี้ตกเป็นหนี้ด้วยตามมาตรา 228 เพราะทรัพย์สินไม่ได้เสียหายไปทั้งหมด ยังคงสามารถชดเชยกันได้ และผู้เช่าก็มีหน้าที่ซ่อมแซมยานอยู่แล้ว ฉะนั้น จึงช่วงทรัพย์สินไม่ได้ ค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัยจึงตกแก่ผู้เช่าเหมือนเดิม นอกจากนี้ แม้กรณี ที่บ้านถูกไฟไหม้ไปทั้งหมด ก็อาจถือว่าการชำระหนี้ตกเป็นหนี้ด้วย จึงเป็นเหตุใหม่ให้การช่วงทรัพย์สินไม่ได้ อีกด้วย เช่น ถ้าผู้สัญญาได้ตกลงกันว่า ถ้าไฟไหม้บ้านไปหมด ผู้เช่าจะต้องสร้างบ้านใหม่ แล้วมี สิทธิเช่าต่อไปจนครบ 30 ปี เช่นนี้ไม่ถือว่าการชำระหนี้ตกเป็นหนี้ด้วย ผู้เช่าจึงได้ค่าสินไหมทดแทน จากบริษัทประกันภัยเพื่อนำมาสร้างบ้านใหม่ กรณีที่จะเป็นการช่วงทรัพย์สินจึงได้แก่กรณีที่ถูกสัญญาตกลง กันว่า ถ้าบ้านถูกไฟไหม้หมด แล้วสัญญาเช่าระงับ เช่นนี้ จึงจะถือว่าการชำระหนี้ตกเป็นหนี้ด้วย เจ้าของยาน เจ้าทรัพย์สินเอา กับบริษัทประกันภัยได้

สำหรับคำพิพากษาฎีกาเกี่ยวกับการรับช่วงทรัพย์สิน อาจยกมาพิจารณาได้ ดังนี้ คือ คำพิพากษาฎีกาที่ 2094-95/2526 เมื่อโรงพยาบาลพร้อมอุปกรณ์ที่ โจทก์ต้องโอนให้จำเลยที่สาม ถูกเพลิงไหม้หมด การชำระหนี้ของโจทก์ยอมกลายเป็นหนี้ด้วย แต่เนื่องจากโจทก์ได้เอาประกันภัย ไว้แก่ผู้รอง โจทก์ใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนมา จำเลยที่สามจึงมีสิทธิตาม ป.พ.พ. มาตรา 228 ที่จะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนนั้นเสียเองได้ การเรียกร้องตามบทบัญญัตินี้ มิใช่เป็นการ เรียกเอาค่าสินไหมทดแทนในฐานะผู้รับโอนวัตถุประสงค์ที่เอาประกันภัย จึงไม่คงมีการบอกกล่าวการโอน วัตถุประสงค์ที่เอาประกันภัยให้ผู้รับประกันภัยทราบตามมาตรา 875 กถน เมื่อเป็นกระบวนพิจารณาชั้นบังคับคดี จำเลยที่สามจึงขอที่จะบังคับเอาค่าสินไหมทดแทนในคดีนี้ได้ หากใช่เป็นข้อพิพาทตามสัญญาประกันภัย ต่างหากจากคดีนี้ไม่

คำพิพากษาฎีกาที่ 1368/2497 เจ้าพนักงานขายยาสูบของกลางที่ยึดไว้ในระหว่างคดี คดีถึงที่สุด มีคำพิพากษาฎีกาให้คืนของกลาง การคืนต้องคืนราคาที่ขายได้ รวมทั้งเงินช่วยราชการยาสูบที่ผู้ซื้อต้องเสียให้ในเวลาซื้อทอดกลางด้วย

คำพิพากษาฎีกาที่ 1882/2518 ชายที่ดินและทรัพย์สินที่ได้รับมรดกมา นำเงินไปซื้อที่ดินมาจัดสรร ไม่ใช่วงทรัพย์สินตามมาตรา 226 วรรคสอง

ผลบังคับในเรื่องช่วงทรัพย์สินทำนองเดียวกับมาตรา 228. นี้ มีอยู่ในมาตราอื่นๆหลายเรื่องด้วยกัน เช่น

มาตรา 431 ในเรื่องการคืนลามิควรรได้ ถ้าหากได้รับไว้โดยสุจริต ก็ให้คืนเท่าที่เหลืออยู่ โดยไม่ต้องรับผิดชอบในการที่ทรัพย์สินสูญหายหรือยุบสลาย แต่หาได้ละเมาะมาเป็นค้ำดินใหม่ทดแทนเพื่อการสูญหายหรือยุบสลายเช่นนั้นก็ต้องให้ไปด้วย

มาตรา 1327 เป็นเรื่องที่เขาหน้าทำการจเอาทรัพย์สินที่ไซหรือไคมาโดยการกระทำความผิด ซึ่งไคยไคไวนั้นออกขายทอดกลาง เนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่เสื่อง่าย เก็ไคไวนานไคได้ หรือจะตองเสื่องค่าไคจ่ายในการเก็บรักษามาก ไคนไคไคจากการขายทอดกลางทรัพย์สิน ยอมเข้ามาแทนที่ตัวทรัพย์สิน เพื่อจะไคคืนไคแก่เจ้าของที่แท้จริงตอไป

มาตรา 1427 สิ้นส่วนตัวที่ถูกทำลายไปทั้งหมดหรือบางส่วน หากไคทรัพย์สินอื่นมาทดแทนทรัพย์สินอื่นหรือเงินไคไคมานั้นยอมเป็นส้นส่วนตัว

มาตรา 1681 ถ้าทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุแห่งพินัยกรรมนั้น ไคสูญหาย ทำลาย หรือยุบสลายไป และพฤติการณ์ทั้งหลายนี้เป็นผลไคไคทรัพย์สินอื่นมาแทน หรือไคสิทธิเรียกร้องเอาค้ำดินใหม่ทดแทนทรัพย์สินนั้น ผู้รับพินัยกรรมจะเรียกไคให้ส่งมฉมของแทนไคไครับมานั้น หรือจะเรียกร้องเอาค้ำดินใหม่ทดแทนเสื่องเองไคไคแล้วแต่กรณี

รับช่วงทรัพย์สินตามมาตรา 231 และ 232

ตามมาตรา 231 นี้ ถือว่าเป็นการรับช่วงทรัพย์สินอีกกรณีหนึ่ง คือ เป็นการรับช่วงทรัพย์สินของผู้รับจำนอง ผู้รับจำนำ หรือเจ้าหนี้บุริมสิทธิ กล่าวคือ ถ้าหากทรัพย์สินที่เอามาจำนอง หรือจำนำ หรือตกอยู่ภายใต้อุริมสิทธินั้น เจ้าของทรัพย์สินผู้เอาทรัพย์สินมาจำนอง จำนำ หรือตกอยู่ภายใต้อุริมสิทธิ

ใดเอาประกันไว้ด้วย เมื่อทรัพย์สินเกิดสูญหายขึ้น และบริษัทประกันภัยจะต้องชดเชงค่าสินไหมทดแทนให้แก่เอาประกัน หรือผู้รับประกันภัย ในกรณีนี้กฎหมายมาตรา 231 ให้บริษัทประกันภัยจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับประกันภัย จำนำ จำนอง ฯลฯ แทนที่จะจ่ายให้แก่เอาประกันภัยหรือผู้รับประกันภัย (เมื่อเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเรียกให้จ่ายให้แก่ตน) ทั้งนี้ เพราะกฎหมายต้องการคุ้มครองสิทธิของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมิให้ได้รับความเสียหาย คือไม่มีหลักประกันอะไรไว้แก่ตนอีก จึงยอมให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวนี้ ได้รับความสินไหมทดแทนไว้แทนทรัพย์สินที่เสียหาย อันถือเป็นการชดเชงทรัพย์สินอย่างหนึ่ง ตัวอย่างเช่น นายแดง จำนองบ้านหลังหนึ่งไว้กับธนาคาร และบ้านหลังนี้มีประกันวินาศภัยไว้กับบริษัทประกันภัย ดังนั้นธนาคารยอมมีสิทธิจะเรียกร้องค่าเสียหายจากบริษัทประกันภัย ในกรณีที่วินาศภัยเกิดแก่บ้านหลังนั้นด้วย

การชดเชงทรัพย์สินตามมาตรา 231 นี้ ต่างจากการชดเชงทรัพย์สินตามมาตรา 228 อยู่บางประการ กล่าวคือ การชำระหนี้ตามมาตรา 231 นี้ แทนที่ผู้เข้าชดเชงทรัพย์สินจะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิในทรัพย์สินอันเป็นหลักทั่วไป กลับเป็นเจ้าหน้าที่จำนอง จำนำ ฯลฯ ซึ่งมีได้มีกรรมสิทธิในทรัพย์สินที่เสียหายนั้น ซึ่งอาจถือว่าเป็นข้อยกเว้นหลักการรับชดเชงทรัพย์สินโดยทั่วไป เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจากการร่างกฎหมายอาจเห็นว่าเจ้าหน้าที่จำนอง ฯลฯ นั้น ควรได้รับความคุ้มครองมากกว่าเจ้าหน้าที่สามัญทั่วไป จึงขยายสิทธิจำนอง จำนอง ฯลฯ ออกไปให้ครอบคลุมถึงสิทธิที่จะเรียกให้ผู้รับประกันภัยนั้นชดเชงค่าสินไหมทดแทนให้ตนด้วย

สิทธิของเจ้าหน้าที่จำนอง ฯลฯ ดังกล่าวมิใช่จะครอบคลุมไปถึงค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัยเท่านั้น แต่รวมไปถึงสิทธิที่จะเรียกเงินจากรัฐ ผู้เวนคืนที่ดิน หรือสังหาริมทรัพย์ที่ตนรับจำนองไว้ ตลอดจนสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนจากเอกชนที่มาทำละเมิดให้ทรัพย์สินนั้นเสียหายด้วย ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติมาตรา 231. วรรค 5 เช่น ก. จำนองที่ดินไว้กับ ข. ที่ดินของ ก. ถูกทำถนน และ ก. ได้เงินค่าทำขวัญสำหรับที่ดินนั้น สิทธิจำนองของ ข. ครอบคลุมถึงเงินค่าทำขวัญนี้ด้วย หรือ ก. จำนองเรือกำปั่นไฟเค้นทะเลไว้กับ ข. เกิดเหตุโคลนกับระหว่างเรือกำปั่นของ ก. และ ค. โดยเป็นความผิดของ ค. เรือของ ก. ถูกโคลนจมกลางทะเล ก. ได้ค่าสินไหมทดแทนจาก ค. สิทธิจำนองของ ข. ครอบคลุมถึงค่าสินไหมทดแทนนี้ด้วย

สำหรับกระบวนการชดเชงทรัพย์สินตามมาตรา 231 นี้ กฎหมายได้บัญญัติรายละเอียดถึงหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องไว้ด้วย ทั้งนี้ปรากฏอยู่ในมาตรา 231 วรรคสอง และสาม กล่าวคือ ถ้าหากทรัพย์สินที่นำมาประกันไว้เป็นเรือสำเภาหรือเรือพาณิชย์ซึ่งเอาไปจำนองไว้ หรือเป็นสังหาริมทรัพย์ที่อาจจำนองได้ เช่น เป็นเรือกำปั่น หรือเครื่องจักร เป็นต้น เช่นนี้ ถ้าผู้รับประกันภัยใครุ่เรื่องการ

จำนองนั้นแล้ว หรือควรจะต้องรู้ เพราะได้มีการจดทะเบียนไว้ ณ หอทะเบียนที่ดินแล้ว เช่นนี้ ให้ถือว่าผู้รับประกันภัยหรือรัฐผู้เวนคืน หรือผู้ทำละเมิดควรจะต้องทราบ และในกรณีผู้รับประกันภัย จะใช้เงินให้แก่อุเอาประกันภัยก็ได้ แต่การที่จะทำเช่นนั้นได้ จะต้องแจ้งให้ผู้รับจำนอง หรือเจ้าหน้าที่ บริมสิทธิทราบ เรื่องแล้ว เมื่อเจ้าหน้าที่ดังกล่าวทราบเรื่อง จะต้องคัดค้านมาภายในหนึ่งเดือนนับแต่ วันออกกล่าว ถ้าหากตนใดทราบแล้วนิ่งเฉยเสีย บริษัทรับประกันภัยยอมจ่ายให้แก่อุเอาประกันภัย ซึ่งเป็นคู่สัญญาของตนได้ ไม่ต้องจ่ายให้แก่อุรับจำนอง ฯลฯ

การบอกกล่าวให้เจ้าหน้าที่ทราบนี้ จะต้องทำเสมอ ถ้าหากผู้รับประกันภัย ฯลฯ ใดทราบ แต่ตาไม่ทราบจริงๆ โดยมีข้อความติดของตนแล้ว ใดจ่ายให้แก่อุเอาประกันภัยไปแล้ว เช่นนี้ บริษัท ประกันภัยยอมพ้นจากความรับผิดชอบ แต่สำหรับสิทธิที่ได้ไปจดทะเบียน ณ หอทะเบียนที่ดินนั้น เป็นที่เบ็ด แผ่แก่สาธารณชน จึงถือว่าทุกคนต้องรู้ จะอ้างว่าไม่รู้ไม่ได้ เช่น จดทะเบียนจำนองที่ดินออกไปจด ที่หอทะเบียนที่ดิน เป็นคน ถือว่าทุกคนทราบแล้ว ดังนั้น หากบริษัทรับประกันภัย ฯลฯ ไม่ตรวจสอบให้ดี แล้วใช้เงินให้แก่อุเอาประกันภัยไปโดยไม่แจ้งให้เจ้าหน้าที่จำนองทราบ เสียก่อน บริษัทฯ จะต้องใช้หนี้ ให้แก่เจ้าหน้าที่จำนอง ฯลฯ นั้น เพราะถือว่าตนชำระหนี้ไม่ตรงตามบุคคลที่กฎหมายบัญญัติไว้

ถ้าหากบริษัทรับประกันภัย ฯลฯ จะต้องใช้เงินสดใหม่ทดแทนเป็นเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ เจ้าหน้าที่จำนอง ฯลฯ ถ้าปรากฏว่า หนี้ประธานของเจ้าหน้าที่จำนองนั้นยังไม่ถึงกำหนดชำระ ซึ่งใน กรณีนี้ เจ้าหน้าที่ยอมไม่มีสิทธิใครรับชำระหนี้จากลูกหนี้ จึงมีปัญหาว่าบริษัทรับประกันภัย ฯลฯ จะจ่ายให้แก่ เจ้าหน้าที่นั้นได้หรือไม่ กรณีมาตรา 232 บัญญัติไว้ว่าบริษัทรับประกันภัยจะจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่นั้นไม่ได้ หรืออีกนัยหนึ่ง เจ้าหน้าที่จำนองจะชวงทรัพย์สินในขณะที่หนี้ของตนยังไม่ถึงกำหนดไม่ได้ตนเอง ต้องรอไว้ จนกว่าหนี้จะถึงกำหนด หรือกรณีจะตกลงให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้รักษาทรัพย์สินไว้ก่อนก็ได้ แต่ถากตกลง กันไม่ได้ก็ให้เอาเงินนั้นไปวางไว้ ณ สำนักงานวางทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ร่วมกัน เว้นแต่ลูกหนี้จะหา ประกันให้ไว้ตามสมควรจึงจะไม่ตองนำเงินไปวางทรัพย์สิน คือ สร้างหลักประกันขึ้นใหม่ให้แก่เจ้าหน้าที่ จำนอง ฯลฯ นั้นแล้ว ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่เสียหาย

ขอแตกต่างระหว่างการรับชวงทรัพย์สินกับการใช้สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้

การที่เจ้าหน้าที่สิทธิเรียกร้องให้บุคคลอื่นชำระหนี้ให้แก่ตนโดยตรง โดยถือว่าสิทธิเรียกร้อง นั้นสามารถแทนที่ทรัพย์สินที่เสียหาย ย่อมเห็นได้ว่า กรณีนี้คล้ายกับการใช้สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตาม

มาตรา 233 มาก อย่างไรก็ตาม ขวงทรัพย์ก็มีข้อแตกต่างจากบทบัญญัติในเรื่องกิ่งกลาวหลายประการด้วยกัน เช่น

1. การใช้สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ เป็นการเข้าใช้สิทธิในฐานะแทนลูกหนี้ แต่การขวงทรัพย์เป็นการเรียกเพื่อตนเองโดยตรง
2. การใช้สิทธิเรียกร้องตามมาตรา 233 เจ้าหนี้ใช้สิทธิเพื่อเอาเข้ากองทรัพย์คืนของลูกหนี้ แต่ขวงทรัพย์เจ้าหนี้เอาเข้าเป็นของตนเอง
3. ตามมาตรา 233 เจ้าหนี้ต้องแสดงให้เห็นว่า ลูกหนี้ชักชวน หรือเพิกเฉยเสียไม่ยอมใช้สิทธิเรียกร้อง อันเป็นเหตุให้เจ้าหนี้ต้องเสียประโยชน์ แต่ขวงทรัพย์ไม่ตองพิสูจน์เช่นนั้น เพียงแต่พิสูจน์ว่าเป็นขวงทรัพย์ก็พอแล้ว

ขอแตกต่างระหว่างการรับขวงทรัพย์และการรับขวงสิทธิ

จากหลักเกณฑ์การรับขวงทรัพย์ดังกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การรับขวงทรัพย์มีการเข้าไปใช้สิทธิเรียกร้องของผู้อื่นเพื่อให้มีการชำระหนี้ได้ควย โดยกฎหมายกล่าวไว้ในทำนองที่ว่า เป็นการเอาสิทธิเรียกร้องเข้าไปแทนที่ตัวทรัพย์ที่เสียหาย ซึ่งความจริงก็คือการรับขวงสิทธินั่นเอง และควยเหตุนี้ ผู้ร่างกฎหมายจึงบัญญัติเรื่องขวงทรัพย์ไว้ร่วมกับขวงสิทธิ เพราะมีลักษณะที่คล้ายกันมาก

จากความคล้ายคลึงกันดังกล่าวมานี้ จึงมีปัญหาที่ว่า จะได้อธิบายว่า จะถือว่าขวงทรัพย์ดังกล่าวนี้ ก็คือรับขวงสิทธิกรณีหนึ่งนอกเหนือจากมาตรา 227 , 229 และ 230 ไต่หรือไม่ ผู้เขียนเห็นว่าอาจเป็นไปได้ และตามเจตนารมณ์ของผู้ร่างกฎหมายก็คงมีความเห็นเช่นเดียวกันนี้ แต่อย่างไรก็ตาม การรับขวงทรัพย์มีบางส่วนที่แตกต่างจากขวงสิทธิโดยทั่วไป รวมอยู่ในลักษณะเช่นที่กล่าวมาแล้วควย กล่าวคือ

1. ขวงทรัพย์มีกรณีที่เอาทรัพย์สินหนึ่งเข้าแทนที่ทรัพย์สินอีกอันหนึ่งอยู่ควย ซึ่งในกรณีนี้ ย่อมเห็นได้ว่าไม่ใช่การรับขวงสิทธิ แม้ในความเป็นจริง กรณีนี้จะเอาทรัพย์สินแทนที่กันนั้นเกิดขึ้นน้อยมาก หรือแทบจะไม่เกิดขึ้นเลยก็ตาม แต่การบัญญัติกฎหมายยอมจะถือขวงทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้นไว้ควยทั้งหมด ดังนั้นจึงคงถือว่าเป็นการรับขวงทรัพย์ควย
2. การรับขวงสิทธิโดยทั่วไป เป็นเรื่องที่ถูกหนี้ใช้คดีใหม่ทดแทนใหม่แก่เจ้าหนี้ หรือบุคคลภายนอกอื่นที่แทนลูกหนี้ใหม่แก่เจ้าหนี้ แล้วรับขวงสิทธิของเจ้าหนี้ แต่กรณีขวงทรัพย์ตาม

มาตรา 228 , 231 เป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ เจ้ารับช่วงสิทธิของลูกหนี้ แสร้งนี้อาจเห็นว่าไม่ใช่ข้อสำคัญที่จะทำให้เป็นการรับช่วงสิทธิไม่ได้

๓. ผู้รับช่วงทรัพย์สินไม่คงเข้าใช้หนี้ให้ใครแล้วจึงรับช่วงทรัพย์สิน ทั้งนี้เพราะผู้รับช่วงทรัพย์สิน เป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือเป็นเจ้าของอยู่แล้ว ซึ่งผิดกับการรับช่วงสิทธิโดยทั่วไปที่ลูกหนี้จะคงเข้าใช้หนี้ แต่ก็อาจถือว่าไม่ใช่ข้อสำคัญอีกเช่นกัน หากจะให้ถือว่าเป็นการรับช่วงสิทธิชนิดใหม่ เพราะแม้ในกรณี ที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นการรับช่วงสิทธิเป็นพิเศษบางกรณี ก็ไม่ได้มีการใช้หนี้แต่อย่างใด ดังที่กล่าว มาแล้ว แต่ก็มีแต่การรับช่วงสิทธิกันได้

ในบรรดาความแตกต่างทั้งสามประการนี้ ผู้เขียนเห็นว่า ความแตกต่างในข้อแรกนั้น น่าจะเป็นความแตกต่างที่สำคัญที่สุดที่ทำให้โครงสร้างหลักการรับช่วงทรัพย์สินขึ้นมาอีกประเภทหนึ่ง แทนที่จะให้มีการรับช่วงสิทธิแต่เพียงอย่างเดียว เพราะความแตกต่างนี้มีอยู่มาก แม้บางกรณีจะ มีส่วนที่คล้ายกันมรดกจนเกือบจะเป็นเรื่องเดียวกัน เช่น ในเรื่องที่ถูกกล่าวมาแล้วทั้งสองนี้ ยังมี ส่วนที่คล้ายกันในเรื่องพื้นฐานมาจากทรัพย์สินเป็นประการสำคัญเช่นกัน โดยเฉพาะในการรับช่วงสิทธิ ตามมาตรา 227 ซึ่งได้พิจารณาจนมาแล้วว่า กรณีที่อาจเกิดการรับช่วงสิทธิได้นั้น ปรากฏว่าเป็น กรณีที่มีพื้นฐานมาจากทรัพย์สินทั้งสิ้น แต่เมื่อทรัพย์สินมีลักษณะพิเศษอันเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ผู้เขียน จึงเห็นว่ากรณีเรื่องทรัพย์สินแยกไว้เป็นอีกเรื่องหนึ่ง น่าจะเป็นการเหมาะสมที่สุด ทั้งนี้เพื่อ ให้เกิดความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น ไม่เกิดความสับสนแก่ผู้ใช้กฎหมาย

อนึ่ง มีข้อที่น่าพิจารณาต่อไปว่า บทบัญญัติมาตรา 227 จะให้ถือว่าเป็นการช่วงทรัพย์สิน อีกกรณีหนึ่งนอกเหนือจากมาตรา 228 ได้หรือไม่ เพราะเป็นเรื่องที่มีพื้นฐานมาจากทรัพย์สินเหมือนกัน ปัญหาที่ผู้เขียนเห็นว่าไม่น่าจะเป็นเช่นนั้น เพราะมาตรา 227 เป็นเรื่องเข้าใช้สิทธิของผู้อื่นอย่างเดียวกัน ไม่อาจได้กรรมสิทธิในทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุแห่งหนี้ดังที่กล่าวมาแล้ว